

KERESD A KINCSET!

A KINCSES KULTÚRÓVODA
PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ
NEVELÉSMÓDSZERTANI
KONFERENCIA
ÓVÓPEDAGÓGUSOK RÉSZÉRE

2017.
szeptember 22.
péntek

Ferenczy Múzeumi
Centrum

2000 Szentendre,
Kossuth Lajos u. 5.

A KINCSES KULTÚRÓVODA PROGRAM DÍJAZOTT ÓVÓDÁINAK BEMUTATKOZÁSA

10.30 – 11.30

SZIGETHY MIKLÓSNÉ

Szigethy Miklósné vagyok, több mint 40 éve óvodapedagógus. A Szentendrei Városi Óvodák, Bimbó utcai Néphagyományőrző Mester óvoda és Kincses Kultúróvoda vezetője. Elnöke vagyok a Néphagyományőrző Óvodapedagógusok Egyesületének.

Tagóvoda vezetőként a népi kultúra átadását tartom kiemelt feladatommak, a 3–7 éves korosztály számára. Az Egyesületben végzett munkám a hasonló szemlélettel dolgozó óvodapedagógusok összefogását jelenti.

Mindkét tevékenységemben a kultúra értékeinek közvetítését tartom fontosnak.

„Kultúrát nem lehet örökölni...”

A Kodály-idézet így folytatódik: „Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra, meg újra meg nem szerzi magának.”

Előadásom alapja ez az idézet. Szeretnék szólni az óvodapedagógusok felelősségvállalásáról, mert tudjuk, hogy az óvodás gyermekek az élményfeldolgozás, a tapasztalatszerzés fonalán haladva tájékozódnak a világban.

Milyen kulturális élményeket tudunk biztosítani ahhoz, hogy megvalósuljon az óvodai nevelés két alapfunkciója? – a kultúra értékeinek átadása és a személyes értékek felszínre hozása. Beszélék a megvalósítás lépéseiről.

1. A helyi és a környékbeli intézmények kínálatáról és feltérképezéséről
2. Az óvodai környezetbe történő integrálásról
3. Kulturális programterv készítéséről

A kulturális programtervből szeretném kiemelni a lokális identitás erősítése céljából megvalósuló „Mesemozgató Filmnapokat”. Beszélék a 3–7 éves korosztály kultúra iránti „érzékenyítéséről”, mert a megteremtett kulturális lehetőségek és az általuk közvetített ismeretek élményt adnak gyermekeinknek. Ezáltal fejlődik személyiségük, erősödik identitásuk. Szólok arról, hogy a Kincses Kultúróvoda pályázattal milyen lehetőségeket kaptunk.

Összefoglalom, hogy az „elődök kultúrájából” mit szereztünk meg. A gyerekeinkkel milyen „kincseket” adtunk át a szülőknek, városunk polgárainak.

HAJNAL MARGIT HAJNALKA

Hajnal Margit Hajnalka vagyok.

Végzettségem: óvodapedagógus, szakvizsgázott múzeumpedagógus szakos pedagógus, szakvizsgázott vezető óvodapedagógus.

1986 óta a Magyar Tudományos Akadémia fenntartásában lévő Akadémiai Óvoda és Bölcsőde intézményében dolgozom óvodapedagógusként, tíz éve vezetem is.

2012 óta vagyok szaktanácsadó.

2015-ben lettem mesterpedagógus.

Élménypedagógia és művészeti nevelés a „Kincses Kultúróvoda” szellemiségében.

Az Akadémiai Óvoda és Bölcsőde egy éve

A 2016 júniusában megpályázott „Kincses Kultúróvoda” cím elnyerésével célunk volt, hogy:

az intézményben a pedagógiai program hitvallását tükröző, a gyermekek sokoldalú és harmonikus fejlődését szolgáló pedagógiai eljárásokat és eszközöket színesítsük, változatossá tegyük. Lehetőségünk legyen az intézmény falain belül és külső helyszínekre szervezett kulturális programokban való részvételre, amit a mindennapok pedagógiai szakmai munkájához, pedagógiai programunk megvalósítását szolgáló projektjeink témájához, cél és feladatrendszeréhez társíthatunk.

A programlehetőségek kapcsán különleges, innovatív pedagógiai folyamatok induljanak el, és bővüljenek a tudásmegosztás szinterei is.

A gyermekeket olyan kulturális programokban részesítsük, amelyekkel szűkebb és tágabb környezetükről szerzett tapasztalataikat, ismereteiket észrevétlenül mélyíthetik, bővíthetik, szélesíthetik.

Élményeik által érzékenyítsük a gyermekeket a kultúra iránt, hisz a gyermekkorban szerzett pozitív tapasztalatok által válnak a kultúra iránt fogékony felnőttek.

A „Kincses Kultúróvoda” programok maradék nélkül megvalósultak, változatosak és színesek voltak. A néphagyomány-éltetés szellemében szerveződtek, a szakmai projektek mentén. Meglátogattunk múzeumokat, ahol múzeumpedagógiai foglalkozásokon vettünk részt (pl.: SKANZEN; Néprajzi Múzeum; Pepper Art), bábszínházakban (Fabula Bábszínház, Marczibányi tér) és a MŰPA-ban jártunk. Ellátogatott hozzánk az Utazó Planetárium, így együtt kutattunk a világűrben, a Kolompos együttesel táncoltunk, énekelünk a nálunk tartott táncban, megcsodáltuk az Operaház díszleteit, a színpadot és egy pillanatra operaénekesé válhattunk. A gyermekekkel közösen fedeztük fel a világot játszva, cselekedve.

E program jegyében zajlott a tehetséggondozás és felzárkóztatás céljával indított, a heti komplex foglalkozásokba is beágyazott művészetterápia, amelynek különleges eszköztárságát is beszerezhettük a művészeti nevelés eszközei mellett. Köszönet érte.

FODOR MÁRTA

Fodor Márta vagyok, a Bokréta Egységes Óvoda-Bölcsődében Gyöngyöspátán dolgozom óvodapedagógusként 38 éve. Tizedik éve vagyok óvodavezető, szakvizsgámat a Budapesti Műszaki Egyetemen mint közoktatási vezető szereztem.

2014 óta szakértőként veszek részt a pedagógiai-szakmai ellenőrzés és pedagógusminősítésben. Munkám során nagy hangsúlyt fektetek a pályázatírásra, hiszen színvonalas programokat csak ilyen úton tudunk biztosítani.

3.

„Kulturális kincseink bokkrétába kötve”

Szakterületeim: a művészeti nevelés és a tehetséggondozás, kiemelten a múzeumpedagógia és a mesepedagógia.

„Kulturális kincseink bokkrétába kötve”

A Gyöngyöspátán élő hagyományok meghatározzák óvodánk arculatát. Gyermekünk 40%-a hátrányos helyzetű, ezért különösen fontos volt számunkra a Kincses Kultúróvoda adta lehetőségek kihasználása.

Az ismeret átadása, feldolgozása, az élménybe és cselekvésbe ágyazott tanulás segítése hatékonyan támogatta a gyermekek értelmi fejlődését és integrációját. A Mátra Múzeum múzeumpedagógiai óráin sokat tanultunk az erdők élővilágáról, kőzetekről, a mamutok koráról. A Szentendrei Skanzenben a régi idők játékaival ismerkedtünk. A Visegrádi várban Mátyás király kora elevenedett meg előttünk. A Tisza-tavi ÖKO Centrumban magyarországi vizeink élővilágát csodáltuk meg.

A meglévő programjainkat olyan színvonalas kirándulásokkal, színházlátogatásokkal, múzeumpedagógiai órákkal, kiállítások megtekintésével színesítettük, amelyek egyenlő hozzáférést biztosítottak minden gyermek számára. A Harlekin Bábszínház és a GYÖNGYÖK Mátra Művelődési Központ előadásai formálták a gyerekek színházról alkotott elképzelését.

Az utazásaink helyszínei, Galéria és Tájház látogatások megannyi nevelési lehetőséget biztosítottak a magatartás- és viselkedéskultúra fejlesztés területén. A közös élmények hozzájárultak a társas kapcsolatok alakulásához. A Tánc világnapjára szervezett klasszikus balett bemutatónk hatására több kislány elkezdett balettozni az óvodából. A zeneiskolai látogatáson a hangszerek megismerésén túl a zenei kultúrájuk, valamint zenei ízlésük formálását helyeztük fókuszba.

A programok lebonyolítása közben jó kapcsolatokat alakítottunk ki a közművelődési és oktatási intézmények, valamint a civil szervezetek munkatársaival. A szülők nagyra értékelték és örömmel vették az élménygazdag programokat.

A fenntartó is elismeréssel fogadta a beszámolómat, a nevelőtestület közös sikerként élte meg a pozitív visszajelzéseket.

DR. ERDEINÉ GERGELY EMŐKE

A szakmai munkát 1992-ben, a békéscsabai Andrassy úti óvodában kezdtem, ahol tizenhárom évet töltöttem.

Csoportvezető óvodapedagógusként főiskolai hallgatók mentorálását is vállaltam, ami az évek múlásával arra is lehetőséget adott számomra, hogy kövessem az új pedagógiai irányzatokat.

2005-től a Békés Megyei Önkormányzat Szakmai Felügyeleti Osztályán, ifjúsági referensként a közigazgatási oldalról ismertem meg a közoktatás, a közművelődés, kultúra, közgyűteményi és a sport szakterületeket, hiszen az ifjúsági korosztály minden területen érintett.

2011-től a békéscsabai Lencsési Óvoda vezetőjeként dolgozom, ahol kamatoztatni tudom a gyakorló pedagógusi és a közigazgatási szférában szerzett tapasztalataimat, illetve a kulturális és közművelődési szakterületen kiépített kapcsolatokat.

4.

„A kultúra felemel, a kultúra felnevel!”

A célcsoportunk egy olyan gyermekközösség, ahol a társadalom majd minden rétege megjelenik, hiszen óvodánk a város legnagyobb lakótelepén, három telephelyen működik, ahol a klasszikus lakótelepi lakások és a kertvárosi környezet is megtalálható. Egyben a fenntartó legnagyobb óvodájaként részben „elszigetelten”, mintegy a „város a városban működik”, ahol elérhető a hétköznapi élethez minden feltétlenül szükséges infrastruktúra (posta, élelmiszerüzlet, orvosi rendelő, gyógyszertár, bölcsőde, óvoda, iskola, stb). Azonban a kulturális intézmények területi elhelyezkedése a település központjában található, aminek megközelítése nagy szervezést igényel és okozhatja az elszigeteltség érzését.

A Lencsési Óvoda célja az óvodai nevelés alapfeladatán túl egy olyan folyamatos érték közvetítés, ami nem csupán egy tanév időszakára korlátozódik, és amely belső motivációként jelenik meg mind a pedagógusok, mind a gyermekek és szülei részéről. A kultúra az óvodai nevelés során egyszerre cél és eszköz. Cél abban az értelemben, hogy a gyermekeinket igyekszünk a kultúra befogadására nevelni, elérni azt, hogy alapvető szükségletként értékeljék a kultúrát, annak minden ágát. Eszköz, abban az értelemben, hogyan motiváljuk a gyermekeinket a különböző fejlesztő feladatok elvégzésére, a közösségi életben való aktív részvételre, hogyan irányítjuk őket a képességeik megtapasztalására, a kreativitásuk felfedezésére, és mindezzel elérjük, hogy örömteli kultúrafogyasztóvá váljanak.

Céljaink elérésében partnereink a település kulturális-, közművelődési-, közgyűteményi intézmények igazgatói, munkatársai, a fenntartó és a logisztikai közreműködő, az utazást biztosító cégek. Szakmai együttműködésünk a kultúra szereplőivel több szempontból is hasznosnak bizonyult, legfőképp a gyermekek óvodai életét gazdagítottuk, de a szülők és a pedagógusok visszajelzései egyértelművé tették azt, hogy sikeres volt a kezdeményezés, amit a jövőben is folytatni kívánunk.

KÖZGYŰJTEMÉNYEK ÓVODÁKKAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSE

12.00 – 13.00

CSILLAG EDINA

Alapképzettségem: magyar–művelődésszervező–média szakos általános iskolai tanár.

2007-ben elvégeztem a Semmelweis egyetem mentálhigiénés képzését.

Szegeden, szülővárosomban 12 évig tanítottam, de mindenféle korosztállyal foglalkoztam már, óvodától egyetemig.

Hat éve dolgozom a Ferenczy Múzeumi Centrumban múzeumpedagógusként és programszervezőként. Modern, kortárs és régészeti kiállításokban tartok tárlatvezetéseket magyar és angol nyelven, illetve foglalkozásokat kicsiknek és nagyobbaknak egyaránt.

A Ferenczy Múzeumi Centrum Bánáti Sverák programjának bemutatása

A program célja: az óvodáskorú gyerekek bevonása egy átfogó, a korosztályra szabott festészeti és szobrászati alapfokú képzésbe.

A hároméves programban közel 1000 hat éves korú gyermekkel foglalkozunk. A foglalkozássorozat 4 találkozásból áll: háromszor a csoportok a múzeumba jönnek, egyszer pedig a múzeumi foglalkozás témájához kapcsolódóan Lehoczky Krisztina festőművész tart alkotó foglalkozást az óvodában múzeumi eszközök és anyagok felhasználásával. A felfedező típusú foglalkozásokon különböző szinteken valósul meg a kompetenciák fejlesztése: a festmények, szobrok vizuális élményének befogadása egy interaktív, a korosztály számára érthető tárlatvezetés, beszélgetés keretében zajlik. Ezen ismeretek interiorizálását segítik a különböző tárgyak, illetve a tapintható műalkotások megismerésével együtt járó érzékszervi benyomások. Az új élményeket és ismereteket dolgozzák át a gyerekek a műhelymunkák során, amelyeken saját kezükkel alkotott tárgyakba önthetik érzéseiket.

HARANGOZÓNÉ TÓTH ÉVA

1991 óta dolgozom a kunszentmártoni Helytörténeti Múzeumban. Szakképzett gyűjteménykezelőként 2004 óta végzem a gyűjtemények felügyeletét, rendszerezem és állagmegóvás szempontjából is ellenőrzöm a raktári állományt. 2007 óta feladatom a közművelődési és múzeumpedagógiai feladatok koordinálása. 2010-ben végeztem a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Karán andragógia szakon. Szakdolgozatomat *A kunszentmártoni Helytörténeti Múzeum szerepe az egész életen át tartó tanulásban* címmel írtam. Munkám meglehetősen összetett, mivel a közművelődés és a múzeumpedagógia területén dolgozom az intézményben. 2006 óta szervezésemben zajlik a Szent Iván éj és a Kulturális Örökség Napjainak helyi programjai. A Múzeumok Őszi Fesztiváljához 2007-ben csatlakozott az intézmény. 2011-ben Múzeumbaráti Kört hoztam létre alsó tagozatosok részére, mely a mai napig nagy népszerűségnek örvend. Ezért a kezdeményezésért 2014-ben az Emberi Erőforrások Minisztériumától Múzeumpedagógiai elismerő oklevelet kaptunk.

BÍRÓ PIROSKA

Bíró Piroskának hívnak, 1984-től, a diploma megszerzése óta a kunszentmártoni önkormányzat óvodapedagógusaként dolgozom. 2011-től a városi intézmények integrálását követően a Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ alkalmazásában állok. Tevékeny szerepet vállaltam a Pedagógiai Programunk, a dokumentumaink, a tehetségfejlesztő műhelyeink kiépítésében, az óvodai nevelést elősegítő korszerű módszerek, eljárások bevezetésében. A Kincses Kultúróvoda pályázati program kidolgozásában, megvalósításában is részt vettem, és több előadás keretében lehetőségem volt bemutatni az általunk kidolgozott fejlesztő programokat.

2.

Múzeumi ovi, ahol a mese valósággá válik. Barangolások múltban-jelenben

A városi óvodával már négy évvel ezelőtt elkezdtek a program alapjainak lerakását. Az elmúlt években kialakult egy olyan együttműködés, mely mind a két fél számára előnyös volt, hiszen ez alatt az idő alatt megismertük egymás pedagógiai programjait, ill. módszereit, s felismertük, hogy a kettő ötvözésével a gyerekek számára még előnyösebb program is kidolgozható. Az utóbbi évben két újabb óvoda is csatlakozott programunkhoz.

A programhoz múzeum és az óvodák körüli civil szervezetek is szívesen csatlakoztak résztvevőként, segítőként. A program megvalósítását kulturális közfoglalkoztatottak, önkéntesek, szülők, nagyszülők és egyéb támogatók is segítették.

Az általános célkitűzések között első helyen szerepel az ismeretek átadása (múzeumi kiállítások, foglalkoztató terekben végzett munka). Fontos az óvodás gyermekek képességeinek a kibontakoztatása, a tájegységre jellemző ismeretek átadása, az identitástudat, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása; a generációkon keresztül megőrzött tárgyi, szellemi értékek megismerése. A képességfejlesztésen túl célunk az attitűd formálása. A múzeum az óvodás korosztály részére az ismeretek átadását nonformális keretek között végzi, ezáltal a korcsoport részére elindítja az egész életen át tartó tanulás folyamatát.

A Kincses Kultúróvoda pályázati támogatás lehetőségét biztosított számunkra arra, hogy az elkészült programokat, projekteket tudatosabban, tervszerűbben, magasabb színvonalon tudjuk megvalósítani.

Az intézményen kívüli kultúraátadás, a hagyományok, népszokások ápolása, a nemzeti-, helyi értékek megismertetése, a tehetségígéretes gyermekek fejlesztése, a kulturális-, közgyűjteményi intézményekkel megvalósított fejlesztő programok beépültek az óvodai nevelésbe is. A pályázati támogatás segítségével szervezett programok, kirándulások meghatározó élményt biztosítottak a fejlesztő tevékenységek megvalósításához. Erősödött az intézmények közötti együttműködés, új kapcsolatok kiépítésére ösztönözte az óvodánkat. A pályázat hatására felülvizsgáltuk a dokumentumainkat, a fejlesztő tevékenységek nyomon követhetőek a Pedagógiai Programunkban,

Az elkövetkező időszak kiemelt feladatai között szerepel a program fenntarthatóságának a biztosítása, továbbfejlesztése.

KOLESZÁR MÁRTA

A Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár Gyermekek- és Tinivilág részlegének vezetője. Pedagógus, majd könyvtárosként több mint három évtizedes tapasztalattal, gyakorlattal rendelkezik a gyermekfoglalkozások terén. Saját fejlesztésű olvasásnépszerűsítő, ismeretterjesztő programjai, tanulást támogató játécai, kiadványai országsszerte ismertek és kedveltek a felnőttek és gyerekek körében egyaránt.

3.

Kerek egy ég alatt. A Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár játékos foglalkozásai óvodásoknak

A Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár a hazai könyvtári rendszer egyik legjelentősebb intézménye. Szlogenünk: Katona József Könyvtár egy életen át! Jól kifejezi azt a törekvésünket, hogy a babától az időskorúakig kínálunk tartalmas szolgáltatásokat. A város óvodáival széleskörű a kapcsolatunk, így az ovis csoportok rendszeresen érkeznek könyvtári foglalkozásokra könyvtárainkba. Sokak számára már nem idegen a környezet, hiszen babakortól részesei voltak a Babahancurka mondókázó délelőttöknek.

Könyvtári foglalkozásokon részben szépirodalmi, részben ismeretterjesztő témák feldolgozása történik. A középpontban a természeti környezet, a naptári év ünnepei, a család, az illetan, az egészség, a közlekedés állnak. Célunk az élményszerzés, a szókincsbővítés, a kulturált nyelvhasználat gyakorlása. Az év jeles napjaihoz kapcsolódó, a néphagyományt közvetítő foglalkozások is illeszkednek az óvodai nevelés országos alapprogramjához és az intézmények törekvéseihez. A komplex foglalkozások – ahol nagy hangsúlyt fektetünk a tapasztalati úton történő ismeretszerzésre és a tevékenykedtetésre is – átfogó módon közelítik az adott témát, gazdag élményt nyújtva a gyerekeknek. Az óvodások tapasztalatot szerezhetnek alkotóként és befogadóként egyaránt, miközben felfedezhetik a családoknak kínált könyvtári szolgáltatások sokszínűségét.

A megyei könyvtár gyermekkönyvtárosai rendszeresen készítenek és küldenek a korosztálynak szóló forgatókönyveket a kistélepüléseken dolgozó kollégáknak is.

WORKSHOPOK ÖT TÉMÁBAN

14.30 – 16.00

KERÉNYI B. ESZTER

1997-ben végeztem latin–történelem szakon Szegeden, a József Attila Tudományegyetemen. 2000-tól dolgozom a Gödöllői Városi Múzeumban történészként. 2006–2008 között végeztem el a múzeumpedagógiai szakot az ELTE-n. 2013 óta vezetem az intézményt. Meggyőződésem, hogy a múzeum az oktatás kiegészítő színtere, fontos ismeretátadó hely, ahol a legkisebbektől a legnagyobbakig mindenki hasznos tudásra tehet szert, és nekünk ehhez kell segítséget nyújtanunk.

MOLNÁR ÁGNES

Óvodapedagógus

2012-ben végeztem az ELTE Tanító- és Óvóképző Főiskolai Karán, diplomamunkámat múzeumpedagógiából írtam: már akkor is közel állt hozzám a pedagógia ezen része.

Jelenleg első munkahelyemen, a Gödöllői Kikelet Óvodában dolgozom, ahol munkaközösség-vezetőként igyekeztem szorosabb kapcsolatot kialakítani a Gödöllői Városi Múzeummal.

Ezért is vettünk részt a Tündérbert programsorozaton, mely négy alkalomból állt, így hosszú távú együttműködést tett lehetővé. Nagyon fontosnak tartom, hogy már óvodás korban találkozzanak a gyerekek a múzeummal, ahol élmények által, érzelmeikre hatva formáljuk érdeklődésüket, ízlésüket.

Helytörténet óvodásoknak: tündérekkel Gödöllőn

Miért tartjuk fontosnak az óvodás korosztályt a múzeum szempontjából?

Azért, mert ők még teljesen nyitottak, ha bennük pozitív képet tudunk kialakítani múzeumunkról, ezt könnyebb a későbbiekben is fenntartani. Ha kisgyermekkorban megszokják, hogy a múzeum nem a tiltások helye – ahol nem lehet hangosan beszélni, csak suttogni, nem lehet semmihez hozzányúlni –, hanem a tudás végtelen tárháza, akkor iskolásként is szívesen jönnek majd. Mint ahogy erre konkrét tapasztalatunk van. Az előző években foglalkozásokon óvodásként részt vett gyerekek később, mikor elsőként jöttek, a legnagyobb lelkesedéssel mondták, hogy voltak már a múzeumban óvodás korukban, mi több szinte mindenre emlékeztek is abból, amit akkor láttak, és csináltak. Ez a pedagógiai cél.

Ugyanakkor világosan kell látni azt is, hogy van egy jól körvonalazható marketing hozadéka is az óvodákkal, óvodásokkal kialakított szoros kapcsolatnak. Ez a korosztály az, amelyik a szülei nélkül még nem megy sehova. És ha vonzóvá tesszük számukra a múzeumot, az óvodai programokhoz kapcsolódó egyéb programokat is szervezünk számukra, “behozzák a szüleiket is”.

Az óvodás és az alsós általános iskolás korosztály tagjai azok, akiknek a szülei még könnyen “elérhető”, és “megmozdíthatók”. Ők még fogékonyak, hajlandók a gyermekeiknek tetsző programokért időt és fáradságot áldozni. Ha sikerül ezeket a szülőket megnyernünk, és múzeum közeli közönséggé alakítani őket, akkor nagy valószínűséggel később is a múzeum közönsége marad jó részük. Így két réteget is “nyerhetünk”: az óvodásokból és szüleikből is “múzeumértő” és “múzeumfogyasztó” közönséget nevelhetünk.

BERECZKINÉ DR. ZÁLUSZKI ANNA

Bereczkiné dr. Zálászi Anna PhD; az ELTE Tanító- és Óvóképző Kar Magyar Nyelvi és Irodalmi Tanszékének adjunktusa. Gyerekirodalom és módszertan, beszédművelés, beszédfejlődés segítése, korunk irodalma tantárgyakat tanít az intézményben. Kutatási területei: folklórjelenségek vizsgálata, művészettel nevelés, gyerekirodalom (népek meséi, magyar és frankofón gyerekköltészet, kortárs szerzők alkotásai), nemzetiségi kultúrák, kétnyelvűség, a nyelvtanítás módszertana.

SZERDAHELYI KATA

Gyakorlatvezető óvodapedagógus, mesterpedagógus

Pályakezdettem az ELTE Gyakorló Óvodában dolgozom, ahol a rám bízott óvodások nevelése mellett óvodapedagógus-jelöltek szakmai gyakorlatát vezetem szoros együttműködésben az ELTE TÓK tanszékeivel.

Egyéni irányultságom folytán óvodapedagógiai gyakorlatomban kiemelten fontos helyen áll az óvodáskorú gyermekek személyiségfejlődésének támogatása a művészeti nevelés módszereivel, eszközeivel, lehetőségeivel.

Gyerekirodalom az óvodában

Korunk multimediális környezetében a gyors tempóban változó információszerezés nyomán szükség van az óvodai irodalmi- és anyanyelvi nevelés tartalmának és gyakorlatának folyamatos megújítására.

Az óvodapedagógusoknak nagy szerepe van a gyermekek nyelvi-kommunikációs fejlesztésében, az esztétikai érzelmek támogatásában, az olvasóvá nevelés folyamatában. Megfelelő tudástartalommal, új módszertani ismeretek birtokában – a napi nevelőmunkába illesztett élményalapú irodalomközvetítéssel – pozitív irányban befolyásolhatják a gyermekek iskola előtti esztétikai élményeit és könyvekhez való viszonyát. A korszerű pszichológiai, pedagógiai alapokra épített nevelőmunka meghitt közös pillanatai megadhatják a művészet erejében rejlő feloldódás élményét, s hosszú távra megalapozhatják az irodalom szeretetét.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az óvodai irodalmi anyag összeválogatásánál a pedagógusok leginkább a rájuk hagyományozott kincset érő folklóranyagból és a klasszikussá vált szerzők remekműveiből válogatnak, s a gyerekirodalmi kánon kortárs szelete még alulreprezentált. Az éves irodalmi anyagba érdemes lenne nagyobb számban beemelni a mai gyermekek tapasztalataira és érzelmeire reflektáló kortárs költők, írók műveit. A nyelvi innovációkban bővelkedő alkotások a mindennapok apró jelenségeinek – korunkhoz illeszkedő – újszerű művészi ábrázolásával a nap bármely pillanatában esztétikai élményhez juttathatják az érzéki benyomásokra aktívan reagáló óvodásokat, számtalan lehetőséget nyújtanak a beszédkedv élnkítésére, a játékos kommunikációs fejlesztésre.

Az előadás és a módszertani bemutató – költeményekhez és meseszövegekhez társítható tevékenységek néhány példájával – az óvodai irodalmi nevelésben alkalmazható jó gyakorlatok körét kívánja bővíteni.

NAGY-HANULA VIKTÓRIA

múzeumpedagógus

Sokat tanultam, kutattam, hogy elérjem azt, hogy ne tanár legyek a múzeumban, hanem értékátadó, élményt szolgáltató, tanító, fejlesztő, az összefüggésekre rávezető szakember. A legfontosabb célom, hogy a gyerekek a múzeumban a felfedezés, játék világát lássák. Az elengedhetetlen élmény mellett rácsodálkozzanak a látottakra, össze tudják kapcsolni a saját világukkal, tapasztalatokat gyűjtsenek. Ha csillogó szemmel, élménnyel gazdagodik a gyerkőc a múzeumban, szinte biztosak lehetünk benne, hogy a múzeumok visszatérő vendégévé válik.

TISZÁROVICS DEZSŐNÉ

35 éve dolgozom a pályán. Hiszem, hogy a gyermekek a tevékenységeken keresztül, a mindennapi cselekvések által fejlődnek a legjobban. Óvodánkban kiemelt feladatunk a tehetségigéretek gondozása, mely a tehetségműhelyekben történik.

„Ha egy kisgyermek szabadon nyúl a tapasztalatokért, átéli az életet!”
(Bolyai Farkas)

Vallom, hogy eredményt úgy érhetek el, ha szem előtt tartom óvodai programunk mottóját: „Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

A Föld Őrei – természet- múzeumpedagógiai-óvodai tehetségműhely

A workshop elején röviden ismertetjük a Vadászati Múzeum óvodásoknak szóló programját, illetve a Hatvani Százszorszép Óvoda környezet-logikai tehetségműhelyét. Bemutatjuk, hogy a múzeumpedagógiai foglalkozásokat hogyan tudjuk összekötni az óvodai tehetséggondozással és az óvodai neveléssel. A workshopon egy foglalkozás keretében mutatjuk be az óra felépítését, a módszereket és demonstrációs eszközöket, kiegészítjük az óvodások élményeivel.

Bemutatjuk a foglalkozások helyszíneit (kiállítások, interaktív foglalkoztató terem), annak lehetőségeit és előnyeit. Ismertetjük az egész évben elérhető természetismereti interaktív foglalkozásokat, illetve az időszakos tematikus órákat, amik egy-egy világnaphoz kapcsolódnak, így az óvodai szakemberek könnyen be tudják kapcsolni programjukba. (pl.: Madarak és Fák napja, Állatok világnapja stb.)

Az óvodásoknak szóló múzeumpedagógiai foglalkozások tervezésénél nagy hangsúlyt fektettünk az életkori sajátosságokra és az érdeklődési körükre, ezért fő hangsúlyt kap a játék, kiemelten a mozgásos játékok, illetve igyekszünk minden érzékszervüket bevonni: megismerjük, hogyan látnak, szagolnak, megismerjük egy-egy adott állat viselkedését és összehasonlítjuk saját életünkkel. Több kézbe vehető tárggyal (pl.: rókabunda, szarvasgancs) tesszük még izgalmassá.

A Hatvani Százszorszép Óvodával a szorosabb együttműködést indokolja, hogy az intézményben kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a gyermekek tehetséggondozásának. A múzeumban a környezet-logikai tehetségműhely több foglalkozását tartották. Bemutató óra keretében ismertetjük meg a résztvevő óvodapedagógusokat a közös munkával, megmutatjuk, mi történik a múzeumi foglalkozás előtt és után az óvodában, illetve magát a múzeumi órát. A workshop keretében „A róka” illetve a „Hal(lod)?” című foglalkozás nyomán kapnak betekintést az óvodás korosztály természeti nevelésébe.

DR. SOMODI ILDIKÓ

2002-től a Károli Gáspár Református Egyetem oktatója, 2016-tól főiskolai tanár, művészeti alkotó

Főbb tevékenységek és feladatkörök: képzőművészeti és kézműves alkotási gyakorlatok, esztétikai – művészeti nevelés, környezetkultúra, népi kultúra, a vizuális nevelés óvodai módszertana, vizuális nevelés iskolai módszertana, művészettörténet, múzeumpedagógia, képzőművészeti alkotómunka, részvétel képzőművészeti pályázatokon és kiállításokon.

JUHÁSZNÉ RUSAI ÉVA

Óvópedagógus

Jelenleg is továbbképzzi magát a következő területeken: pedagógiai, pszichológiai, szakmódszertani, jogi és tanügy-igazgatási, célzottan a tanárjelöltek és a pályakezdő tanárok/óvodapedagógusok eredményes segítése érdekében.

Fontos számomra annak támogatása, hogy a képzést elvégzők a legfontosabb reflektív és tanácsadói elméletek és módszerek ismerete s alkalmazásának tapasztalatai alapján kialakítsák saját szerepértelmezésüket, képessé váljanak a pedagógiai szituációk tervezésében, megvalósításában és értékelésében mintát adni, az önfejlesztésre motiválni.

Az inspiráció szerepe az óvodai képalkotásban

Komplex alkotási gyakorlat mesei, zenei és képi inspiráció alapján. Képalkotás – játékos képi inspirációs lehetőségek az óvodában.

Hogyan alkossunk együtt?

A programot bevezető témakörök:

A tudományos megismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a valóság esztétikai megismerése, bírokba vétele, ami óvodás és kisiskolás korban különösen nagy hangsúlyt kap.

Napjaink művészetpedagógusa, Trencsényi László a művészettel való nevelésben a *bele-
lenevelődés* fontosságát hangsúlyozza, kiemeli a művészet és a gyermek találkozásának érzelmi és esztétikai tapasztalás fontosságát.

Kidolgozója a művészetek közötti integrációs szemléletű kisiskolás és óvodai programoknak. A népszokások, ünnepek, a népi zenei és tárgykultúra és kézművesség formáiban megjelenő esztétikum mindennapi megtapasztalására épített művészeti projektjei a hagyományos kultúránk megismerését, megélését szolgálják.

A művészetpedagógia atyja, Herbert Read ritkán beszél fejlesztésről, szerinte a későbbi életkorban bekövetkező alkotóképesség hanyatlásának a túlzott oktatás, irányítás, befolyásolás a kiváltó oka. Természetesen nem tagadja a fejlesztés szükségességét. (*Nevelés a művészet által*, 1947)

Általában az óvodában csoportos formában történik minden gyermek egyéni fejlesztése, amely tulajdonképpen játékos fejlesztő tevékenység. Az életkori sajátosságokat figyelembe véve fontos az érzéki megismerés, a mozgás, játék és vizuális élmény összekapcsolódása.

A játék és az alkotás az óvodás gyermek számára a legfontosabb elfoglaltság, mely a kiegyensúlyozott értelmi, érzelmi fejlődését és társas kapcsolatainak alakulását segíti elő.

A gyakorlatunkban a közös játék és alkotás egy lehetőségét mutatjuk be.

GYÖRGY GABRIELLA

Rajz-vizuális kommunikáció és magyar szakos tanár, illetve médiapedagógus vagyok. 2006 óta dolgozom múzeumpedagógusként, nyolc évig a debreceni MODEM-ben, két éve pedig a szentendrei Ferenczy Múzeumi Centrumban. Öt éve kezdtem el komolyabban kisgyermekkel, négy éve pedig enyhén értelmi fogyatékosokkal és autistákkal foglalkozni. A kortárs képzőművészethez kapcsolódó elmélet (esztétika, médiakutatás, szociológia, pszichológia) és gyakorlat egyaránt érdekel, grafikai és editáló munkákat is végzek, elsősorban a múzeumpedagógiai munkámhoz kapcsolódva. Több, kiállításhoz kapcsolódó kiadványt készítettem.

KOVÁCS MÁRTA

1978-ban végeztem a Kecskeméti Óvónőképző Főiskolán, 1982-től élek és dolgozom Szentendrén, ugyanabban az óvodában. A hosszú évek alatt rengeteg továbbképzésen vettem részt, igyekeztem frissíteni elméleti és gyakorlati tudásomat, amellyel a gyermekek szomatikus, pszichikus fejlődését segíthetem. Második diplomámat az ELTE Tanító- és Óvónőképző Főiskolai Karán szereztem meg, amely óvodai környezeti nevelő képzést adott. Szentendre épített és természeti környezete, művészeti, kulturális lehetőségei óriási hatással voltak és vannak rám, ezt a városi környezeti munkaközösség (Szentendrei Óvónők Környezetnevelői Munkaközössége) tagjaként is igyekszem továbbadni, ugyanúgy, ahogy a szülőknek és a gyermekeknek is. Az óvodában igyekeztem elültetni a környezeti nevelés magvait, a fenntarthatóság szellemében való szemlélet kialakítását komplex módon. Több rendezvényen, projekten, pályázaton vettem részt kolléganőmmel, ahol szép sikereket értünk el: pl. a Víz világnapi országos rajzpályázaton különdíjat, a Föld napi alkotópályázaton második, ill. különdíjat kaptunk.

5.

Kortárs képzőművészet óvodásoknak

A kortárs képzőművészeti alkotásoknak nincs régiségértéke, tárgyakként nincs történetisége. Saját világunkra és a világban elfoglalt helyünkre, nézőpontunkra kérdeznek és mutatnak rá. A történeti távlat hiánya nehézség és lehetőség is egyben: az értelmezés során nemcsak a műveket, a kiállítást vizsgáljuk meg, hanem saját nézőpontunkkal is szembesülünk. Ezért a kortárs képzőművészet-közvetítés során mindig előtérbe kerülnek a szociális kompetenciák: az önreflexió, az önállóság, a tolerancia és az együttműködés fejlesztése. A kisgyermek számára a világ globális egész, amelyben minden összefüggés érdekes. Így a foglalkozásokon az aktuális témát egy nagyobb hálózatba integráljuk, amelyben nemcsak a műveket, hanem a műveken keresztül önmagunkat és a világunkat is megvizsgáljuk. Olyan szabad, a gyermeki kíváncsiságot ösztönző légkört teremtünk, amelyben sok-sok játékkal, mozgással együtt lehet alkotni. A workshopon azt vizsgáljuk, hogyan lehet egy kortárs kiállítás-látogatást az óvodai nevelésbe integrálni.